

# Journal of Education Studies

---

Volume 3  
Issue 1 Dec 2515 - Jan 2516

Article 8

---

1-1-1972

วิจารณ์หนังสือและบทความ

n/a

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>



Part of the [Education Commons](#)

---

## Recommended Citation

n/a (1972) "วิจารณ์หนังสือและบทความ," *Journal of Education Studies*: Vol. 3: Iss. 1, Article 8.  
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol3/iss1/8>

This Book Review is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact [ChulaDC@car.chula.ac.th](mailto:ChulaDC@car.chula.ac.th).

# วิจารณ์หนังสือและบทความ

นิพนธ์ เทพวัลย์ . **ประชากรศาสตร์** . พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔ . ๒๘๒ หน้า .  
ราคา ๔๒ บาท .

**ประชากรศาสตร์** เป็นตำราเล่มหนึ่งที่ได้รับรางวัลจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประเภท  
เรียบเรียงประกอบปาฐกถา นับเป็นหนังสือภาษาไทยที่บุกเบิก และแสวงหาความรู้ใน  
วิชาประชากรศาสตร์โดยแท้จริง ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะปูพื้นฐานความรู้ทั่วไปทาง  
ประชากรศาสตร์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของนิสิตนักศึกษา รวมทั้งจะอำนวย  
ประโยชน์อย่างมากแก่ผู้สอนและผู้สนใจในวิชานี้โดยทั่วไป

ปัจจุบันมีวิชาการแขนงใหม่เกิดขึ้นหลายวิชา ในประเทศไทยวิชาประชากรศาสตร์ก็จัด  
เป็นวิชาใหม่ ในสาขาวิชาการศึกษาก็มีวิชาประชากรศึกษาเกิดขึ้นใหม่ จึงยังหาตำรา  
ภาษาไทยที่นำมาเป็นปทัสถานไม่ได้ ตำรา**ประชากรศาสตร์**เล่มนี้แม้จะไม่ได้กล่าวถึง  
ประชากรศึกษาเอาไว้เลย แต่ก็ได้กรุยทางให้นักการศึกษาได้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ  
ประชากรอย่างละเอียดทุกแง่มุมเพียงพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิชา  
ใหม่นี้ได้

อันที่จริงหนังสือเล่มนี้ผู้วิจารณ์ไว้แล้วในวารสารสังคมศาสตร์ ฉบับเดือนมกราคม พ.ศ.  
๒๕๑๕ และผู้วิจารณ์ได้กล่าวถึงสาระของหนังสือไว้ครบถ้วนท่วงท้วมแล้ว ในที่นี้จึงขอ  
กล่าวเน้นเรื่องการศึกษาเป็นสำคัญ

เนื้อหาในบทแรกครอบคลุมถึงขอบเขต ประวัติความเป็นมาของวิชาประชากรศาสตร์

ความสัมพันธ์ระหว่างวิชานี้กับวิชาอื่น ๆ รวมทั้งประโยชน์ของการศึกษาวิชานี้ เช่นถ้าเรามองเรื่องประชากรให้ย่อยลงไปในระดับท้องถิ่นจะพบข้อเท็จจริงว่า ประชากรมีความสำคัญอย่างมากต่อการวางแผนและนโยบายการศึกษา การคมนาคม การสร้างสถานีอนามัยและอื่น ๆ ในบทที่สองเป็นเรื่องที่กล่าวถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในค้ำประชากรศาสตร์

บทที่ ๓ ว่าด้วยองค์ประกอบของประชากรในค้ำต่าง ๆ ได้แก่ค้ำอายุและเพศ ที่อยู่ อาศัย การสมรส เศรษฐกิจ การศึกษา เชื้อชาติ ชาติพันธ์ ศาสนาและภาษา เฉพาะองค์ประกอบค้ำการศึกษาเท่านั้น ผู้เขียนให้ทัศนะว่าการจำแนกประชากรในประเทศตามระดับการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะระดับการศึกษาของประชากรเป็นดัชนีแสดงฐานะ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ประชากรนั้นแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่อ่านออกเขียนได้ กับกลุ่มที่ไม่รู้หนังสือ จะเห็นว่าประเทศที่มีสัดส่วนของกลุ่มหลังมาก ๆ ก็แสดงว่าประเทศนั้นล้าหลัง ค้ำพัฒนา ครั้นจะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก็ทำได้ยาก เพราะประชากรค้ำคุณภาพ การทราบถึงองค์ประกอบค้ำการศึกษาจึงช่วยให้รัฐบาล ค้ำเนินนโยบายที่มีประสิทธิภาพได้ เช่น การวางแผนการศึกษาเป็นต้น

พร้อมกันนี้ผู้เขียนได้แสดงตารางสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งทำให้เห็นข้อเท็จจริง และเข้าใจปัญหาหลายประการ เช่น ประเทศไทยมีอัตราเพิ่มจำนวนประชากรสูง เด็กวัยเรียนเพิ่มมาก การขยายจำนวนโรงเรียน ครู และอุปกรณ์การสอนก็ไม่เพียงพอ รัฐบาลจึงต้องรับภาระหนัก ทั้งเป็นห่วงเรื่องคุณภาพของการศึกษาค้ำ การศึกษาขั้นอุดมศึกษาก็ขยายไม่เต็มที่ ผู้สอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ก็มีจำนวนมาก ถ้าผู้ใดฐานะดีจะไปเรียนต่างประเทศทำให้รัฐสูญเสียเงินตราต่างประเทศปีละเป็นจำนวนมาก ผู้ใดยากจนก็อยู่ว่าง ๆ ซึ่งมีช่องทางเป็นเด็กเกเร ปัญหาเหล่านี้ผู้เขียนเสนอแนะทางแก้ว่ารัฐบาลควรขยายการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยออกไปให้มากขึ้น และควรอนุญาตให้ตั้งมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยเอกชนขึ้นค้ำ ในขณะเดียวกันก็ควรให้ความสำคัญของการศึกษาค้ำ อาชีวศึกษา เพราะรัฐยังต้องการแรงงานฝีมือระดับกลางอีกมาก

ในบทความต่อไปเริ่มใช้สูตรวิเคราะห์หาอัตราต่าง ๆ ทางด้านประชากรศาสตร์ ซึ่งกินความถึงเรื่องการเจริญพันธุ์ (Fertility) และภาวะการตาย (Mortality) เนื้อหาสาระจึงเพิ่มความยุ่งยากขึ้น ผู้อ่านที่ไม่ชอบการคำนวณก็จะทำความเข้าใจใน ๒ บทนี้ได้ลำบากยิ่งขึ้น บทที่ ๖ ให้ความรู้เรื่องการกระจายตัวของประชากร (Population Distribution) และการย้ายถิ่น (Migration) ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ บทที่ ๗ ว่าด้วยทฤษฎีหลายทฤษฎีที่กล่าวเกี่ยวกับการเพิ่มของประชากร ผู้เขียนได้นำทฤษฎีสำคัญ ๆ มากล่าวไว้เพื่อจะพิจารณาถึงความเชื่อถือได้ของทฤษฎีดังกล่าว รวมทั้งการที่จะนำมาอธิบายแนวโน้มของการเพิ่มประชากร เช่น ทฤษฎีของมัลธัส ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางประชากร และทฤษฎี Logistic Curve ในบทที่ ๘ เอ่ยถึงเรื่อง กำลังแรงงาน ณ ที่นี้ผู้เขียนอธิบายความหมายของกำลังแรงงาน (Labor Force) ซึ่งจำแนกออกเป็น ๒ แนวความคิดที่ต่างกัน พร้อมกับเสนอข้อดีและข้อบกพร่องของแนวความคิดทั้งคู่

บทสุดท้ายเป็นบทสรุปนโยบายประชากร (Population Policy) ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำเพื่อการอยู่รอดของประชากรในประเทศ และเพื่อช่วยเหลือในด้านสวัสดิการต่าง ๆ แก่ประชากร เช่น นโยบายการย้ายถิ่น ผู้เขียนให้ทัศนะว่าประเทศไทยควรคิดมีนโยบายในเรื่องนี้ ทั้งนี้เพราะประชากรต่างจังหวัดย้ายถิ่นเข้านครหลวงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหามากขึ้น ส่วนนโยบายเกี่ยวกับการเจริญพันธุ์นั้น ประเทศที่มีอัตราการเกิดสูงควรสนับสนุนให้มีนโยบายวางแผนครอบครัว ประเทศไทยก็ประสบปัญหาที่ว่าจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก รัฐจึงวางนโยบายประชากรไว้ว่าจะสนับสนุนการวางแผนครอบครัวด้วยระบบสมัครใจ ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการยากที่นโยบายนั้นจะประสบผลสำเร็จ แต่ถ้าวรัฐบาลร่วมมือจัดองค์การวางแผนครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการให้บริการวางแผนครอบครัวให้ทั่วประเทศ และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยทั่วถึงแล้ว ประเทศจะสามารถลดอัตราเพิ่มประชากรให้อยู่ในระดับพอเหมาะแก่การพัฒนาประเทศได้อย่างดียิ่ง



จากเนื้อหาสาระของหนังสือกล่าวได้ว่า **ประชากรศาสตร์** เป็นตำราที่สมบูรณ์เล่มหนึ่ง เนื่องจากผู้เขียนได้ศึกษาข้อเท็จจริง และค้นคว้าอ่านเอกสารอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง แต่ข้อความบางตอนดูล้าสมัยไปบ้าง สังกัดข้อมูลสถิติบางอย่างเป็นของเก่าไม่ใกล้เคียงกับเวลาที่จัดพิมพ์จึงไม่เป็นดัชนีชี้ให้เห็นเหตุการณ์ในปัจจุบันอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามข้อนี้ก็มีได้มีผลทำให้หนังสือด้อยคุณค่าลงไป แต่ยิ่งจะทำให้ผู้อ่านได้เห็นสภาพความเป็นจริงในระยะเวลาต่าง ๆ กัน และได้เรียนรู้พื้นฐานความรู้ทางประชากรศาสตร์อย่างละเอียด ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของผู้เขียนที่กล่าวไว้ในคำนำ

บุญเรือง เนียมหอม

อาร์, ไม่น์คอธ . การอพยพประชากรในประเทศไทย . แปลโดย ไพศาล ชัยมงคลสุบินศิริ เนาว์ถิ่นสุข และ มนต์วี เจนวิทย์การ . พระนคร: กุรุสภา, ๒๕๑ . ๑๓๗ หน้า . ราคา ๑๐ บาท

หนังสือเรื่องการอพยพของประชากรในประเทศไทย เป็นงานแปลของสภาวิจัยแห่งชาติ อันดับที่ ๑๘ คณะผู้แปลได้แปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษชื่อ "Migration in Thailand with Particular Reference to the Northeast" อันเป็นผลการวิจัยของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไม่น์คอธ (Mei koth) แห่งมหาวิทยาลัยเทมเปิล (Temple University) ท่านผู้นี้เป็นผู้มีความสามารถในทางเศรษฐศาสตร์ และได้ทำการวิจัยเรื่องนี้อย่างมาบรรยายที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะผู้บรรยายของฟูลไบรท์ (Fulbright Lecturer) เมื่อปีการศึกษา ๒๕๐๐-๒๕๐๑

นับว่าเป็นผลงานวิจัยที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งทั้งในด้านการวางแผนการวิจัย เช่นการเตรียมคณะผู้สัมภาษณ์ที่มีความสามารถในการพูดทั้งภาษาพื้นเมืองและภาษาอังกฤษตลอดจนมีความสนใจใคร่ศึกษาสภาพชีวิตของชาวชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การ

เตรียมแบบสัมภาษณ์ และการวางแผนให้คณะผู้สัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้ที่อพยพหรือย้ายถิ่นมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยการโดยสารรถไฟมาลงที่สถานีรถไฟหัวลำโพง เพื่อทราบถึงลักษณะบางประการของผู้อพยพ และเดินทางไปสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัว เพื่อศึกษาภาษาทางเศรษฐกิจของกสิกรในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และขอนแก่นตามลำดับซึ่งเป็นจังหวัดภูมิลำเนาของผู้อพยพส่วนใหญ่ ตามสถิติที่สัมภาษณ์ได้ตอนแรกข้อค้นพบแบ่งออกเป็น ๒ ภาค กล่าวคือภาคที่ ๑ ว่าด้วยผลของการสัมภาษณ์ผู้อพยพ ณ สถานีรถไฟหัวลำโพง และภาคที่ ๒ ว่าด้วยผลการสัมภาษณ์ ณ ภูมิลำเนาของผู้อพยพ ข้อค้นพบที่ได้เป็นที่น่าสนใจทั้งในเชิงประชากรศาสตร์ ที่ว่าด้วยการอพยพหรือการย้ายถิ่นภายใน (Internal Migration) และเชิงเศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจของผู้อพยพและภูมิลำเนาที่อพยพออกมา ตัวอย่างข้อค้นพบประการหนึ่งก็คือเหตุผลของการอพยพ ผลการสัมภาษณ์ยืนยันอย่างชัดเจนว่ามูลเหตุจูงใจทางด้านเศรษฐกิจเป็นสาเหตุสำคัญของการอพยพ ร้อยละ ๘๐ ของกลุ่มตัวอย่างประชากรตอบว่าเข้ามาพระนครเพื่อหางานทำ ร้อยละ ๕๐ บอกว่าทำงานอะไรก็ได้ และมีกลุ่มพิเศษจำนวน ๓๒ คน (N= ๕๓๗) ยืนยันว่าตั้งใจจะมาเป็นขอทาน คณะผู้สัมภาษณ์ได้สืบสวนกลุ่มนี้เป็นพิเศษได้ผลว่าผู้อพยพพวกนี้มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ มีความยากจนมาก กล่าวคือมีอยู่ ๔ คน ผลิตข้าวไม่ได้เลยตลอด ๒ ปีที่แล้ว ส่วนที่เหลือเก็บเกี่ยวข้าวได้ประมาณ ๓-๕๐ ถึงต่อครอบครัวซึ่งไม่พอเพียงแก่การบริโภคเลย ข้อค้นพบสะท้อนภาพให้เห็นถึงความอดอยาก แร้นแค้นของกสิกรในภาคอีสานอย่างแจ่มชัด

สิ่งที่น่าสงสัยเกี่ยวกับการสรุปพาดพิง ก็คือความเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างประชากรชาวไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แม้กระทั่งผู้วิจัยก็ยังออกตัวไว้ว่า “อย่างไรก็ตามขอให้ระลึกไว้ในการชั่งน้ำหนักผลของข้อมูลของการศึกษานี้ เป็นข้อมูลที่เก็บจากประชากรเพียงไม่กี่อำเภอเท่านั้น” ถึงอย่างไรก็ตามก็ได้แนวคิดจากข้อค้นพบครั้งนี้ว่าน่าจะทำการวิจัยให้เต็มรูป เพื่อระบุหาท้องถิ่นอันแร้นแค้นเพื่อช่วยเหลือตามความจำเป็น

สุดท้ายจบลงด้วยบทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้วิจัยที่เสนอให้พิจารณาท้องถิ่นบางแห่งในจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษ ซึ่งมีความแร้นแค้นอย่างหนักที่สุด เข้าโครงการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยด่วน

ผู้อ่านที่สนใจปัญหาการเคลื่อนย้ายหรืออพยพของประชากรไทยอันมีผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจและการศึกษา ตลอดจนสภาพชีวิตชาวไทยในภาคอีสานไม่ควรพลาดรายละเอียดของรายงานการวิจัยเล่มนี้เป็นอันขาด นานทีจะมีหนังสือดี เนื้อเรื่องมีสาระสำคัญทันสมัย ถูกต้องตามหลักวิชาแต่ราคาถูกในบ้านเรามากก็ หนังสืออื่นใดก็คือความสามารถของผู้วิจัย ผนวกกับความสามารถของคณะผู้แปลจะสามารถทำให้อ่านรายงานการวิจัยเล่มนี้มีความรู้สึกราวกับว่าได้ไปคลุกคลีกับชาวชนบท ตลอดจนได้สัมผัสชีวิตและสภาพชนบทในภาคอีสานอย่างถึงใจทีเดียว

สมหวัง พริยานุวัฒน์

มนัสวี อุณหนนท์ . “ความเข้าใจผิดของประชาชนต่อการวางแผนครอบครัว”, **ศูนย์ศึกษา ๑๖** (กันยายน—ตุลาคม, ๒๕๑๓), ๒๕—๔๑

เป็นไปได้หรือ? ที่ปัจจุบันแม้ในกลุ่มของผู้มีการศึกษาสูงก็ยังมี ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว โดยเฉพาะปัญหาที่ว่าประเทศไทยถึงภาวะที่จำเป็นจะต้องวางแผนครอบครัวกันอย่างจริงจังแล้ว บทความนี้ไม่ได้ตอบปัญหานี้โดยตรง แต่ในทางอ้อมก็สามารถกระตุ้นผู้อ่านให้เห็นว่าการวางแผนครอบครัวจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนทั้งส่วนตัวและส่วนรวมอย่างไรบ้าง นายแพทย์มนัสวี ผู้เขียนได้รวบรวมข้อความหรือคำพูดที่แสดงความเข้าใจผิด หรือไม่เข้าใจในเรื่องการวางแผนครอบครัวทั้งหมด ๑๘ ข้อ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องถึงสังคม, ศีลธรรม, ศาสนาและการเมือง หรือบางเรื่องก็เป็นความเชื่อที่ปราศจากเหตุผล เช่น

๑. การวางแผนครอบครัว คือการทำหมั้นหรือการตอน หากเงินทำกันมาก ๆ พลเมืองในอนาคตจะมีแต่คนแก่ทั้งนั้น ในข้อนี้ผู้เขียนต้องแก้ความเข้าใจผิดที่ว่า การคุมกำเนิดคือการตอนซึ่งเชื่อว่ายังมีอีกหลายคนที่ไม่ถูกต้อง

๒. การวางแผนครอบครัวจะทำให้ประชากรลดจำนวนลง ต่อไปประเทศชาติจะขาดแคลนแรงงาน ข้อนี้เป็นปัญหาที่ถกเถียงกันมากและอธิบายให้เข้าใจได้ยาก

๓,๔ กล่าวถึงความกลัวว่าในอนาคตประชาชนชาวไทยจะมีคุณภาพต่ำลง เพราะผู้ที่นิยมวางแผนครอบครัวมักเป็นผู้มีการศึกษาสูง หรือเกรงว่าถ้าคนไทยนิยมวางแผนครอบครัวในอนาคตอาจมีเงินมากกว่า

๕. การวางแผนครอบครัวไม่จำเป็นสำหรับประเทศไทย เพราะเรายังมีที่รกร้างว่างเปล่าที่สามารถจะพัฒนาเป็นที่ทำกินได้อีกมาก

๖. การวางแผนครอบครัวจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมในด้านศีลธรรม โดยเฉพาะในพวกเด็กวัยรุ่นและหนุ่มสาว เป็นความเข้าใจผิดอย่างผู้เขียนต้องอธิบายให้เห็นว่าการวางแผนครอบครัวนอกจากจะช่วยพยุงไม่ให้ศีลธรรมเสื่อมลงแล้วยังจะช่วยบรรเทาปัญหาการทำแท้งหรือลูกไม่มีพ่อ

๗. ชาชนบทไม่ต้องการบริการวางแผนครอบครัว เพราะเขาอยากมีลูกมาก ๆ ไร่ช่วยทำงานและเป็นที่พักยามแก่ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิดจากข้อเท็จจริงในปัจจุบันมาก

๘,๙,๑๐. การวางแผนครอบครัวเป็นการฝืนธรรมชาติ ขัดต่อหลักพระพุทธศาสนาและไม่จำเป็น เพราะเมื่อประชาชนเพิ่มขึ้นจนถึงจุดอิ่มตัวก็จะไม่เพิ่มอีกต่อไป

๑๑. เมื่อเราพัฒนาการศึกษาและการอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้าขึ้นแล้ว ในไม่ช้า ประชาชนก็จะวางแผนครอบครัวกันเอง ไม่จำเป็นต้องมีโครงการวางแผนครอบครัว

๑๒. การที่ประชากรเพิ่มขึ้นมาก จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น เพราะความต้องการเครื่องอุปโภคจะเพิ่มขึ้น ตลาดการค้าและการอุตสาหกรรมจึงต้องขยายตัว เป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจซึ่งผู้เขียนได้ให้คำอธิบายว่า ถ้าประชาชนมีบุตรมากการเงินย่อมฝืดเคือง การค้าจะรุ่งเรืองได้อย่างไรถ้ามีแต่คนยากจน

๑๓. ในปัจจุบันประเทศไทยต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด เพราะมีภาระในการพัฒนาประเทศหลายด้าน โครงการวางแผนครอบครัวเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายอีกปีละหลายสิบล้านบาท

๑๔. กล่าวถึงว่าการวางแผนครอบครัวจะเป็นการริตรอนสิทธิส่วนบุคคลในการที่จะมีลูกกี่คน ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิดมาก เพราะโครงการนี้ไม่ได้บังคับการมีลูกของพ่อแม่เพียงแต่แนะนำและโน้มน้าวให้เห็นผลดีของการวางแผนครอบครัว

๑๕. การวางแผนครอบครัวจะทำให้จำนวนเด็กลดลง โรงเรียนต่าง ๆ จะเริ่มว่างเพราะมีนักเรียนน้อยลง

๑๖. การใช้ยาและอุปกรณ์คุมกำเนิดจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพ

๑๗. การวางแผนครอบครัว เป็นแผนการของกลุ่มประเทศมหาอำนาจตะวันตกที่จะป้องกันมิให้ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย มีกำลังคนมากกว่ากลุ่มประเทศของตน

๑๘. ถ้าหากมีคนเกิดมาก ๆ ก็จะมีคนตีมีฝีมือในด้านต่าง ๆ เกิดมามาก หากไปจำกัดการเกิดเสียแล้ว “คนดี” อาจไม่มีโอกาสมาเกิดได้

จะเห็นได้ว่ามีหลายข้อที่ซ้ำ ๆ กัน เช่น เกรงว่าถ้าจำกัดการเกิดจำนวนพลเมืองที่คืออาจ  
จะลดน้อยลง บ่งให้เห็นว่าสิ่งเหล่านี้ยังอยู่ในความรู้สึกของคนไทยส่วนใหญ่ บทความนี้มี  
มีเนื้อหาที่ที่น่าสนใจมาก เป็นเรื่อง que ทุกคนควรอ่าน เมื่ออ่านแล้วจะรู้สึกว่าการวาง  
แผนครอบครัวมีความสำคัญอย่างไรบ้าง และทำไมจึงมีผู้โต้แย้งกันมาก ในขณะเดียวกัน  
บทความนี้อาจจะตอบปัญหาที่บางท่านนึกสงสัยมานานแล้ว หรือบางข้ออาจจะนึกถึงว่า  
ปัญหาเช่นนั้นไม่น่าจะเข้าใจผิดเลย

ในด้านของการเป็นบทความ แม้เนื้อหาจะน่าสนใจแต่วิธีการเสนอออกจะห้วนไปบ้าง  
โดยเฉพาะการจบบทความ ถ้ามีการสรุปความคิดเห็นต่อปัญหาต่าง ๆ มาประกอบก็จะน่า  
สนใจขึ้นอีกมาก และต้องอธิบายในบางข้อก็ยังไม่กระจ่างแจ้งพอ เพราะสำนวนภาษา  
สามารถตีความหมายได้หลายอย่าง

อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์

# แนะนำหนังสือประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว

Baird, Bil. **Puppets and Population**. New york: World Education, 1970 . 95 p.

หุ่นให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน หุ่นเปรียบเสมือนประชากรของโลกที่ทวีจำนวนมากขึ้น จนเราต้องคิดชลดและหยุดยั้งการเพิ่มนั้น ผู้เขียนจึงใช้หุ่นเป็นเครื่องมือช่วยในการให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว เพราะประชาชนแม้มีการศึกษาน้อยก็เข้าใจและตีความหมายจากสัญลักษณ์ได้ง่าย พร้อมกันนี้ผู้เขียนได้เสนอบทละครหุ่น รวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับการทำตัวหุ่น การทำหน้าหุ่น และการสร้างเวทีซึ่งนับว่ามีประโยชน์ทั้งด้านความเพลิดเพลิน และความรู้ทางด้านกรวางแผนครอบครัว

Blake, Robert R. and Others. **Beliefs and Attitudes about Contraception among the poor**. Carolina : Carolina Population Center, University of North Carolina 1969. 38 P.

จุดมุ่งหมายของหนังสือเพื่อที่จะพัฒนาวิธีการ ทักษะคติ และความเชื่อของผู้คุมกำเนิด และผู้ที่ไม่คุมกำเนิด เพื่อใช้เป็นแนวจัดการศึกษาเรื่องการวางแผนครอบครัว โดยเฉพาะสำหรับคนยากจน ผู้เขียนสรุปว่า การที่จะแนะนำคนยากจนนั้น ควรจะสนใจทั้งสามีและภรรยา เพราะสามีมักเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะคุมกำเนิดหรือไม่ คลินิกต่างๆ ควรให้ความรู้เรื่องนี้แก่ประชาชนอย่างถูกต้อง รวมทั้งให้รู้ถึงผลประโยชน์ที่ได้รับการคุมกำเนิด

Burke, Susan, ed. **Responsible Parenthood and Sex Education.** London: IPPF., 1969. 135 P.

หนังสือเล่มนี้มุ่งพิจารณาปัญหาการให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา และสำรวจพบว่านักเรียนชายหญิงจำนวนไม่น้อยต้องการศึกษาเรื่องนี้จากครูมากกว่าบิดามารดา ผู้เขียนจึงเสนอให้มีวิชาเพศศึกษาตั้งแต่ชั้นประถม โดยที่การสอนนั้นไม่มีพิธีพิถันมากนักส่วนใหญ่เป็นการตอบปัญหาทั่วไปอย่างกว้างๆ ส่วนเด็กสูงขึ้นมาควรได้รับรายละเอียดมากขึ้นตามลำดับ ยิ่งไปกว่านั้นผู้เขียนยังได้ให้หัวข้อคร่าวๆ พอเป็นแนวทางให้ครูได้รับความรู้และความสะดวกในการสอนเพศศึกษาคด้วย

Lawton, Denis, ed. **Population Education and the Younger Generation** London: IPPF., 1917. 85 P,

หนังสือเล่มนี้รวบรวมบทความ ๔ เรื่อง แต่ละบทความจะเน้นเรื่องประชากรศึกษา และเพศศึกษา ในขณะที่เขียนก็ชี้ให้เห็นว่าประเทศส่วนใหญ่มีปัญหาอย่างหนึ่งคือทำอย่างไรจึงจะโน้มน้าวจิตใจคนรุ่นหนุ่มสาวให้มีความรับผิดชอบต่อภาวะของประชากร ซึ่งกำลังจะล้นโลก ผู้เขียนหลายท่านได้เสนอแนะให้บรรจุหลักสูตรประชากรศึกษาแก่เด็กประถมจนถึงนักศึกษาในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีผู้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับประชากรศึกษาและเพศศึกษาต่าง ๆ กันออกไปซึ่งนับว่าได้สาระประโยชน์มากทีเดียว

Heer, David M. **Society and Population** Englewood Cliffs, N.J: Prentice-Hall, 1968. 118 P.

ผู้เขียนได้วิเคราะห์องค์ประกอบของประชากรด้านชีววิทยา โดยเน้นเรื่องอายุและเพศเป็นสำคัญ และมุ่งความสนใจในเรื่องประชากรของรัฐและประชากรทั่วทุกมุมโลกในฐานะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผู้เขียนได้อภิปรายเรื่องประชากรในโลกนี้อย่างกว้างขวาง ขณะเดียวกันก็สอบประวัติความเป็นมาของการเพิ่มพูนประชากร และวิเคราะห์สาเหตุของการเพิ่มนี้ ยิ่งไปกว่านั้นยังให้ภาพของสังคมประชากรในอนาคต ผู้อ่านจะได้เห็นสภาพชีวิตในโลกที่หนาแน่นคราคร่ำไปด้วยผู้คน



**Population Growth in Thailand.** 2 d ed. Bangkok: Manpower Planning Division, National Economic Development Board, 1972. 41 P.

หนังสือเล่มนี้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการเพิ่มจำนวนประชากรไทยในปัจจุบัน และให้คำทำนายว่าใน ค.ศ. ๒๐๐๐ จำนวนประชากรจะเพิ่มเป็น ๙๐ ล้านคน แต่ถ้ามีการวางแผนครอบครัวอย่างดีจำนวนจะมีเพียง ๗๐ ล้านคน ในนครหลวงคาดว่าจะมีประชากรถึง ๖.๗ ล้านคนใน ค.ศ. ๑๙๙๐ และปัญหาต่าง ๆ จะเกิดขึ้น เช่น การขาดแคลนที่อยู่อาศัย สถานศึกษา แพทย์ โรงพยาบาล และยารักษาโรค จากเนื้อหาและสถิติต่าง ๆ ในหนังสือชี้ให้เห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยควรมีการวางแผนครอบครัวกันอย่างจริงจังเพื่อจัดปัญหาต่าง ๆ เสียแต่ต้นมือ

**Regional Workshop on Population and Family Education, 7-September 7-October, Final Report.** Bangkok: Unesco Regional office for Education in Asia, 1971. 104 p.

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ว่าด้วย ปัญหาการทวีจำนวนประชากร ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเสนอข้อคิดเห็นทางออกของปัญหานี้ โดยเน้นเรื่องประชากรศึกษา พร้อมทั้งเสนอให้มีการสอนวิชาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาที่เดียว นอกจากนี้ได้ให้ความหมายและจุดมุ่งหมายของประชากรศึกษาไว้อย่างแจ่มชัด และเห็นว่าประชากรศึกษาไม่ใช่เพศศึกษา แต่เป็นการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาวะของประชากร เพื่อที่จะพัฒนาให้ผู้ศึกษามีทัศนคติ มีความรับผิดชอบ มีเหตุมีผลต่อภาวะดังกล่าว

**Social Education, 36 (April, 1972)**

**Social Education** เป็นวารสารฉบับพิเศษที่รวบรวมบทความด้านประชากรศึกษาโดยเฉพาะ พร้อมทั้งแนะนำหนังสือและอุปกรณ์ สื่อทัศนศึกษาทางดำเนินนี้ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกแก่ครูและนักเรียนให้รู้จักนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน สรุปได้ว่าเนื้อหาของวารสารมุ่งหมายให้ผู้สอน และนักการศึกษาได้รู้เรื่องประชากรศึกษาลึกซึ้งยิ่งขึ้น และรู้จักจัดหลักสูตรของวิชาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและความต้องการของสังคม

มัลลิส, โทมัส, ฮักซ์เลย์, จูเลียน, และ ออสบอร์น, เพเรเตอร์ริค, **ปัญหาประชากร** แปลจาก Three Essays on Population. พระนคร : กองวิจัยสังคมศาสตร์ สำนักงาน สภาวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๑๑. ๑๑๒ หน้า

หนังสือเล่มนี้รวบรวมบทความของนักวิชาการ ๓ ท่าน ซึ่งให้ทัศนะแก่ผู้อ่านในปัญหา ประชากรอันเป็นปัญหาที่ยากที่บั่นทอนความเจริญของประเทศเป็นอย่างมาก จากข้อเท็จจริงนี้ผู้เขียนเห็นว่าจำเป็นต้องมีการควบคุมประชากร มิฉะนั้นความอดอยากยากแค้น โรคภัยไข้เจ็บ สงครามจะเกิดขึ้นเรื่อย ๆ แต่ละท่านได้ย้ำถึงบทบาทสำคัญของการลด การเกิด โดยเสนอข้อคิดเห็นแตกต่างกันออกไป เช่นมัลลิสชักชวนให้ประวิงการแต่งงาน เป็นต้น ผู้อ่านจะเข้าใจสถานการณ์ และเห็นปัญหาในบ้านเราได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะได้หาวิธี แก้ไขโดยรอบคอบในระยะต่อไป

สภาวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. กองวิจัยสังคมศาสตร์. **การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ประชากรของประเทศไทย.** พระนคร : ๒๕๐๖. ๕๑๐ หน้า

สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ ได้จัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับปัญหาประชากรขึ้น จึงได้ มีโอกาสรวบรวมบทความเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ และปัญหาประชากรรวมทั้งสิ้น ๒๕ เรื่องด้วยกัน เนื้อหาและสาระของหนังสือแบ่งออกเป็น ๓ ภาค ภาคแรกเป็นส่วนพิธีการ สองภาคหลังเป็นปาฐกถา รายงาน และบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่ง บรรยาย และเขียนขึ้นประกอบการสัมมนาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ กล่าวได้ว่าเรื่องต่างๆ ที่นำ มาประมวลกันไว้นี้ ประกอบด้วยสาระประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา และเป็นแนว ทางส่งเสริมให้มีการค้นคว้าวิจัยกว้างขวางยิ่งขึ้น

บุญเรือง เนียมหอม